

omnes omnino indoctos esse prædicatis, aut plane dementatos affirmatis. Vobis autem plusquam diuinam vindictam prudentiam: nobis verò plusquam beluinam holiditatem tribuitis. Iam quàm facillè erit doctis indoctos, hominibus sanè mentis insaniam percitos, ingenio & prudentia, flagrantibus stolidos & ignaros vincere: facer parliamenti conuentus, nullo negotio intelliget. Ideo si omnino ob Christum & illius causæ gloriam quam nos defendimus, aut ob salutem nostram, vt vestra prudentia nos stultitiam arguamur, vestraque doctrina & eruditione nos ignorantie accusentur, hoc facere non vultis: tamen vt publicè impietatis conuincamur, coram summo senatu, hoc præstare. Et si istis rationibus nihil moueamini: tamen vestra ipsorum causa certè postulat, vt palam eæ lites inter nos componantur, idque coram competenti iudice: nec apud omnes pios malè audiat: & fortassis hac suspitione laboret, quasi lucem & publicum examen fugiat, ne impietatis, & idololatriæ per verbum Dei depræhendatur. Et vos qui malam causam, imò pessimam, ferro & igne defenditis, non tam docti nec pij, vt omnino videri & haberi vultis, inueniamini: sed potius ignorantia & stultitia, quas nobis impingitis, redarguamini. Non vos fugit quomodo publicè, palam, & in facie ac in præsentia omnium statuam huius regni, in summa curia parliamenti, veritas verbi Dei per fidos, doctos, & pios ministros, de vestra impia missa, gloriose victoriam reportauit: quamuis per trecentos annos non solum locum & templum Dei occupauerit, verum etiam corda hominum (tanquam Deus) inhabitauerit. Sed quocumque titulo, nomine, honore, reuerentia, sanctitate, tempore, patronis, vniuersalitate splenduit, vbi per sanctis. Regè Edouardū sextū sanctis, memoriz, ad vinum lapidè lydeum verbi Dei examinari per proceres, heroes, ac doctos huius regni erat mandatum: statim euauit, & nihil aliud apparuit, quam spurcissimum & immundissimum idoli sub pallio, & nomine Dei impie coniectum: Aequa & iusta petimus, vt palam & publicè: lites inter nos componantur. Si igitur vestra causæ & vobis ipsis non dissidatis, vnà nobiscum apud sanctum senatum agere dignemini: vt coram illo, autoritate verbi dei, quis nostram veriore partem defenderit, dignoscatur. Nullis enim legibus sanctis & iustis vnquam fuit permissum, vt vna pars litigans, de altera parte iudex constitueretur. Nam in omnibus controuersijs & causis deficioloribus (maxime in religione) medius aliquis, & neutra litigantium pars, in iudicem eligenda est. Nec Christus ipse (quamuis ipsa veritas) æterni patris filius, hanc potestatem & imperium iudicandi sibi vindicauit: quodcumque lites de eius doctrina inter illum & phariseos, vel quoscumque alios contigerunt. Sed semper ad legem appellauit, aduersariosque suos vt legis præscripto & sententia starent, rogauit: scrutamini (in quibus) scripturas. Nos etiam a vobis nihil aliud in nomine domini nostri Iesu Christi, supplices petimus & rogamus, nisi vt causa de qua inter nos litigatur, sententia & autoritate verbi dei decidatur ac finiatur. Et si per verbum dei fidem nostram parum candidam & piam, ostendere valeatis: porregemus vobis herbam, dabimusque dexteras. Nec in impio Ariano pij & sancti, patres, hanc iudicandi potestatem sibi assumpserunt: sed adfuit disputationi pius princeps Constantinus imperator, qui rationes partium litigantium, diligenter perpendit: & sententiam atque iudicium causæ, soli autoritati verbi dei detulit. Quid hoc est igitur quo iure contenditis: vultis & nostri & causæ nostræ, testes, accusatores, & iudices esse nos tantum legem & euangelium Dei in causa religionis, iudicè competentem agnoscimus: illius iudicio stet vel cadat nostra causa. Tantum iterum atque iterum iudicium, vt coram competenti iudice detur nobis qui vincula & carceres sustinemus, amicū Christianumque auditorium: vim haud dubitamus, quin nostras rationes, & argumenta autoritate verbi diuini sumus stabiliri, ac vestra planè subuertiri. Hactenus præiudicio iniuste grauamur: nec mirum, cum vna pars litigantium iudex alterius partis constituitur. Quapropter ad verbum dei, tanquam vnicum & solum competentem in causa religionis, iudicem appellamus. Si præter & contra hanc legem dei, falsa & impia (vt cœpistis) vi & dolo promouere non desistetis, sed fratres vestros truculenter persequendo pergetis: nos in tantis periculis constituti, ad misericordiam dei confugiemus, qui solus & possit & velit nos à vestris erroribus, incolumes & saluos conseruare. Præterea, vt olim aliqui ex nobis, pro salute & incolumitate aliquot vestrum, apud magistratum ciuilem intercessimus: sic & nunc pro omnium vestrum salute in Christo Iesu, apud patrem coelestem intercedere non desistemus, vt tandem ad meliorem & sincerio rem mentem reuerfi, vnicum Christum Iesum quem præcinerunt propheta, prædicauerunt Apostoli, quemque omnes pij agnoscunt (iam quoad humanitatem, sedentem ad dextram patris in cœlis amplexantini, & exofculemini: repudiato confecto, & ementio illo Christo ex pane confecto: quem non solum iuuenes, virgines, & senes, verum etiam oues & boues, pecoraque campi, volucres cœli & pisces maris panem agnoscunt ac sentiunt, & non deum. Desistite rogamus igitur enixè vterius oculos piorum perstringere. Verus enim Christus quatenus homo, iam amplius sursum ac deorsum per manus sacerdotū, agitari & immolari nō potest. Infernum vicit, peccata vestra in cruce perlitauit, mortem destruxit, & iam astra ter: e: quem olim videbitis venientem in nu-

bibus cœli cum potestate magna & gloria, sempiternisque poenis vos plangetis, nisi hic poenitentiam falsa & impia vestra doctrina egeritis. Si deus autem pro sua inexhausta bonitate & clemetia, per verbum suum lites istas inter nos componi dignetur: non dubito quin oculos vestros ita sit aperturus, vt quàm horribiliter, & impiè dei ac hominum testimonio & scriptis abuti videatis. Sed si furioso, & ex candescenti spiritu, vestras partes citra autoritatem verbi dei, defendere velitis: actum est omnino de vestra æterna salute: quod dominus propter filium suum vnicum avertat. Cogitate etiã apud vos ipsos an hoc sit piorum ministrorum ecclesie officium, vt metu, & patore corda hominum in vestras partes compelleret. Profecto Christus nō igne, non gladiū, nō carceres, nō vincula, nō violentia, nō confiscatione bonorum, nō regineæ maiestatis terrorè, media organa constituit, quibus veritas sui verbi mundo promulgaretur: sed miti ac diligenti prædicatione euangelij sui, mundū ab errore & idololatria conuerti præcepit. Vos nō Christi sed Antichristi armis vtimini, quibus populū inuitum ad vestra sacra compellitis: & non volentè, & instructū verbo dei trahitis. Sed quàm malus custos perpetuitatis sit timor, non ignoratis. Certè qui timet nisi dei spiritui sepe reuocetur, odit. Tra dicit igitur saluberrima præcepta legis & euangelij populo dei vt pro Christi ministris per verbum Christi, ab omnibus agnoscamini. Ideo enim ministri ecclesie Christi eis constituti, vt tantum Christi doctrinam populū dei docerent: & non vt noui, & à Christo alienam obtruderent. Quæ iam vos in ecclesia agitatis, si coram æquoludice, amicum ac Christianam disputatione, non recusaueritis: ex verbo dei ostendemus, vel à lege Mosæ mutata: vel per Antichristum, & pseudoministros in ecclesia fuisse introducta vt hoc breui tractatu ex ecclesie parliamenti curiæ facile constabit. Scio inter vos esse tam turbido, & iniquo spiritu præditos, qui putant nos tantū inanis gloriæ, superbiæ, arrogantia, & famæ nostræ fumo duci, & ideo velle potius semper malè currere: quàm admoniti de errore benè recurrere. Sed hoc Deus nouit, quod tantum illius gloriam, nostramque salutem in Christo querim⁹ dicant aduersarij quid velint. Meminerint autè nostri aduersarij & cogitè: quaquam apud illos nec pro doctis, nec pijis hominibus habeamur (& haud dubie nos ipsos omnis impietatis & peccati apud deum quotidiè accusam⁹) tamè homines sumus ratione preediti. Et quis (nisi insanus) iactura & amissione omnium bonorum suorum, vxoris, liberorum, libertatis & vitæ: redimeret, famæ aut inanis gloriæ titulum? Profecto tanti penitere (vt dicitur) non emerimus. Igitur illius verbi veritatem nostris bonis omnibus ac vitæ ipsi præterimus: Et si centies (Deo nos adiuuante) moriendum nobis fuerit: ad idololatriam & impium cultū Dei, quæ Dei misericordia hactenus reliquimus, non reuertemur. Domini sumus siue viuimus siue morimur: eius igitur voluntas in vobis & in nobis, cum misericordia fiat, Amen.

Vestra salutis in Christo studiosissimus. Ioh. Hooperus.

A note of Bish. Farrer.

Doctor Leison, doctor of lawe, a Civilian, a Justice of peace, the same who is mentioned, pag. 155. would not suffer bishop Farrer (when he was at the stake to be burnt) to speake his mynde; and about halfe a year after, the said Doc. Leison died, and when he would haue spoke himselfe, he could not.

Referre this to the page 155

The trouble and examination of Thomas Hitton Martyr, with his examinations, answers, condemnation and Martyrdome, An. Dom. 1529. the 20. of February.

Thomas Hitton of Wartham in the Diocesse of Norwich, an honest poxe man and religious, euer fearyng God from his youth and louyng his worde. when persecution for the same word in the dayes of king Henry the 8. grewe to bee somewhat hote, toke his iourney toward Rochester in Kent, intending to haue gone to Douer, & so to haue crossed the seas into Fraunce and other countries for a tyme, where reposing himselfe a while, he might be free from the heat of persecution. As he was going on his inteded iourney, one Thomas Swaineland, Bailly to William Wartham Archb. of Canterburie, meeting him by the way, and suspecting him to be (as they called them) an heretike, caused him to be staied, and brought before the said William Archb. of Cant. his maister, who demanded of him from whence he came, and whether he intended to haue gone, if he had not bene intercepted. He sayd Tho. answered that he came out of the Dioces of Norwich, and purposed to haue gone beyond the seas, if God had so permitted. When the Bishop asked him if he had euer bene beyond the seas before, and what bookes he had brought ouer. He answered that he had bene once beyond the seas before, and had brought certayne bookes with hym from thence, namely, two new Testaments, and one Primer in English, The Bishop asked him to whome hee gaue the sayde

Reade before page 997. col. 1. The story and Martyrdome of Thomas Hitton.

William Wartham Archb. of Canterburie.

The examination of Thomas Hitton before the Archb. shop.